

Lausunto

26.01.2024

Asia: VN/7050/2023

Luonnos valtakunnalliseksi nuorisotyön ja -politiikan ohjelmaksi (VANUPO) 2024-2027

Lausunnonantajan lausunto

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 1: Jokaiselle nuorelle polku eteenpäin

Tavoite 2.

Suomen malli painottuu peruskouluun, tarvittaisiin myös vastaavaa panostusta 28-vuotiasiin asti, Kaiku-kortin ohella.

Uusia termejä: ”etsivä harrastustoiminta” ja ”etsivä kulttuurinen nuorisotyö” on pudoteltu toimenpiteisiin, kuten ne olisivat jo kaikkien kuntien tiedossa ja käytössä? Mutta hyvä, että kulttuuri on nostettu esiin!

Tavoite 3.

”...vahvistamalla hyvinvointialueiden roolia ja läsnäoloa Ohjaamoissa” -> Miten käytännössä ja konkreettisesti vahvistetaan hyvinvointialueiden roolia ja LÄSNÄOLOA Ohjaamoissa? Miten se mahdollistetaan?

”Nuorten työpajatoiminnan ja etsivän nuorisotyön toteuttamista ja kehittämistä monialaisena ja ennaltaehkäisevänä palveluna jatketaan” -> Mitä tarkoittaa käytännössä? Mitä kehitetään? Etsivä nuorisotyö on jo nyt pitkäjänteistä ja vakiintunutta, joten voisiko jo avustushakuprosessista ja sen byrokraatiasta luopua ja varmistaa rahoitus muutoin?

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 2: Monipuolista tietoa ja välineitä nuorten mielen hyvinvoinnin tukemiseen

Tavoite 4.

Terapiatakuun budjettilaki tulisi tarpeeseen ja 35 miljoonan euron vuosittainen kohdennettu tuki menisi toivottavasti ihan suoraan tarpeeseen eli käytännössä nuorten matalankynnyksen ja myös ennaltaehkäisevän terapian ja terapeutin työn mahdollistamiseen.

Miksi "Mielenterveysongelmien ja ahdistuneisuuden juurisyitä selvitetään", vaikka ne ovat pääosin jo selvillä ja odottavat korjausta ja resursointia. Voisiko vaan jo linjata miten niitä korjataan eli asettaa tavoitteet ja toimenpiteet?

"Lisäksi käynnistetään syksyllä 2023..?" Onko väärä vuosi?

Tavoite 5.

"...fyysisesti aktiivista ja liikunnallista "digielämää"" Siis mitä? On vähän epämääräinen ilmaisu tämän tason ohjaavassa asiakirjassa!

Hyvä, että luontoarvo ja seikkailukasvatus on nostettu esiin!

Ja hyvä, että kannetaan huolta nuorten parissa toimivien aikuisten, mukaan lukien harrastustoiminnan ohjaajien (esim. valmentajien) riittävästä osaamisesta myös laadukkaan, turvallisen ja nuoren mielen hyvinvointia tukevan toiminnan näkökulmasta.

Hallituksen nuorisopoliittiset tavoitteet ja toimenpiteet; Kori 3: Nuorten hyvinvointia tuetaan osallisuutta, yhteisöllisyyttä ja turvallisuutta vahvistamalla

"Tutkimusten mukaan suomalaisnuorilla on erinomaiset tiedolliset ja asenteelliset valmiudet yhteiskunnalliseen osallistumiseen, mutta kiinnostus ja tarve kovin aktiiviseen osallistumiseen puuttuu valtaosalta nuorilta" Asenne- sana on vähän tulkinnanvarainen ja kiinnostuksen ja tarpeen ohella voisiko myös jaksamattomuus/uupumus selittää passiivisuutta?

Tavoite 6.

Hyvä, että nuorilta itseltään saadun tiedon läpimenoa päätöksentekoon sekä keskustelua aikuisten ja nuorten välillä vahvistetaan!

Mikä on "kansallinen LUMATE-strategia"? Voisiko kaikkia näitä siellä täällä ohjelmassa mainittuja erillisiä termejä, menetelmiä, hanke- ja ohjelmanimiä vaikka avata VANUPO:n lopussa? Ohjelmaan perehtyessä menee googlaamiseen liikaa aikaa jos haluaa ymmärtää kaiken mistä puhutaan.

Tavoite 7.

Otsikko: ” Nuorten turvallisuuden tunne ja turvallisuus vahvistuvat” Korjausehdotus: Nuorten turvallisuus ja turvallisuuden tunne vahvistuvat (ensin turva ja sitten tunne)

Tavoite 8.

Pitempi hankerahakausi koulunuorisotyöhön, jotta ehtisi saada yhteistyön koulun toimintakulttuuri kanssa sujumaan sekä tuloksia aikaan. Huom. Nimikkeiden yhdenmukaistaminen tavoitteeksi koulunuorisotyössä!

”Suomen Safer Internet -toimintaa” taas ehkä monelle tuntematon termi, jota olisi hyvä avata.

Nuorisotyön ja –toiminnan tukemisen linjaukset

VANUPO:n läpileikkaavana ajatuksena kulkee nuorten tutustuminen kulttuuripalveluiden pariin. Tekstissä puhutaankin nuorisotyön edellytyksinä se, että toiminta toteutetaan yhteistyössä eri toimijoiden kanssa, mutta tästä joukosta on unohtunut kulttuuritoimi. Kulttuuri itsessään mainitaan useissa koreissa ja toimenpiteissä, joten ehdottomasti tämä täytyy nostaa myös nuorisotyön yhteistyökumppanuuteen opetus-, sosiaali- ja liikuntatoimen sekä poliisin kanssa. Vapaa-aikapuolella yhtälöön soisi nostettavan myös kirjastopalvelut.

Painopisteet nuorisualan valtakunnallisten osaamiskeskusten valtionapukelpoisuuden hyväksymiselle

Osaamiskeskuksille olisi toivottava saada vahvempi rooli myös Nuorisotyöpäivien (NUORI2024 jne.) sisällöntuotannossa ja tuottamisessa!

Suomen kansalliset tavoitteet nuorisualan eurooppalaiselle ja kansainväliselle toiminnalle

-

Muita näkemyksiä ohjelmasta

VANUPOSSA on nyt hyvin nostettu esiin nuorisopolitiikan monialaisuus ja poikkihallinnollisuus. Tärkeätä olisi saada tietoisuus tästä vastuusta ja näistä ohjelmassa nostetuista tehtävistä ihan kaikille nuorille palveluita järjestäville toimijoille käytäntöön asti. Miten tämä varmistetaan?

Tärkeää on myös nuorisotyön profiloiminen ja terminologian yhdenmukaistaminen markkinointia ja nuorisotyön ymmärryksen sekä arvostuksen nostamista ajatellen.

Sivu 3. kappale 2. Korjaus: 18-vuotias

Mm. Sivu 3. kappale 6. Huomio: Digitalisaatio on nostettu niteessä esille, mutta lähinnä erilaisten uhkakuvien näkökulmasta. Olisi tärkeää, että ylätasolla nostettaisiin esille uhkakuvien rinnalle myös digitalisaation hyödyt, nämä edut, jotka mainitaan vain "kiistattomina". VANUPO on toimintaa ohjaava asiakirja ja tällä tasolla olisi tarkoitus myös luoda tulevaisuudenuskoa ja ylläpitää toiveikkuutta, ei maalaila pelkästään uhkakuvia.

VANUPO on kokonaisuutena erittäin sekava ja vaikeaselkoinen: Eri korit sisältävät päällekkäisyyksiä ja ymmärryksen saaminen vaatii aikaa. Yksittäiset hanke- ja menetelmänostot ovat kohdittain nuorisotyön laajalle kentälle tuntemattomia ja myös epäsuhtaisia isojen linjausten kanssa.

Miksi joissakin kohdissa on määriteltynä vastuuministeriöitä ja joissakin ei? Lisäksi toivoisi vielä selkeyttä vastuunjakoon; kuka käynnistää ja koordinoi mitäkin?

Ohjelmassa on selvä vakava ristiriita hallituksen nykyisten talouslinjausten ja leikkausten kanssa, mikä tuo epäuskottavuutta toteutumismahdollisuuksiin.

Terminologia on VANUPO:ssa paikoitellen hämmentävää: esim. Kaupungit autoistuvat, kaupunkien autokanta kasvaa. Onko tarpeellista puhua termeillä, jotka eivät avaudu yleistasolla?

Tekstissä puhutaan myös paljon etsivästä harrastustoiminnasta ja etsivän harrastustoiminnan menetelmistä. Näitä menetelmiä ei kuitenkaan avata eikä termi "etsivä harrastustoiminta" ole kaikille tuttu. Olisi tärkeää, että näitä avattaisiin enemmän.

Harrastustoimintaan liittyen nostetaan erikseen esille myös "Et ole yksin" -palvelu. Mikä tämä palvelu on ja miksi tämä on erityisesti haluttu nostaa esille?

Kurikka Anne
Valkeakosken kaupungin koulutus- ja hyvinvointikeskus - Valkeakosken
kaupungin nuorisotoimi